

Valdkond	Sotsiaalained
Kursuse nimetus	Ühiskonnaõpetus II
Klass	12. klass
Kursuse eesmärk	<p>Õpilased omandavad sotsiaalse kirjaoskuse, s.o teadmised, oskused ja hoiakud, mida on vaja, et tulla vastutustundlikult toime dünaamilises ning mitmekultuurilises keskkonnas. Õppeaine eesmärk on luua eeldused, et kujuneks aktiivne ja kompetentne kodanik, kes suudab kohaneda muutustega, oskab ennast arenguga suhestada, oma kodanikupositsiooni kujundada ning on avatud uutele ideedele ja elukestvale õppimisele.</p> <p>Õppeaine omandamisega valmistuvad õpilased toimima teadlike kodanikena demokraatlikus ühiskonnas. Gümnaasiumi ühiskonnaõpetus käsitleb nüüdisaegse ühiskonna sotsiaalseid suhteid ning protsesse ja tutvustab ühiskonnaelu põhivaldkondade (majanduse, poliitika, õiguse) korraldust ning toimimist. Kõiki valdkondi analüüsitakse nii ühiskonna kui terviku kui ka indiviidi positsiooni ja rollide põhjal. Põhikoolis omandatud Eesti riigi ja ühiskonna toimimisest laiendatakse Euroopa ning maailma probleemide käsitlemisega. Eesti ja Euroopa ainese kõrval arutatakse ka olulisi globaalseid ühiskonnaprobleeme.</p> <p>Seejuures toetatakse õpilaste iseseisva kriitilise analüüsioskuse ja otsustusvõime kujunemist. See aitab õpilastel seada isiklikke eluplaane ning mõista erinevate vaadetega ning demograafiliste ja sotsiaal-majanduslike karakteristikutega inimesi.</p>

Kursuse sisu lühikokkuvõte

Kogukonnad ja identiteet. Eestis tegutsevad kogukonnad. Õpilane teadvustab kogukondade rolli isikliku identiteedi kujunemisel ja arengul. Õpilane väärtustab multikultuursust ning erinevate kogukondade traditsioone ja kultuuripärandit. Õpilane tutvub Eestis tegutsevate kogukondade mitmekesisusega.

Kodanikuühiskond ja vabatahtlik tegevus.

Õpilane teab aktiivse kodaniku olulisust tänapäevases ühiskonnas. Õpilane mõistab erinevate vabatahtlike organisatsioonide tegevusi ning vabatahtlike motivatsiooni. Õpilane on julgustatud osalema vabatahtlikus töös.

Ühiskonna sotsiaalmajanduslik jaotumine. Ühiskondlikud grupid ja sotsiaalne staatus. Sotsiaalne sidusus ja mobiilsus.

Õpilane teadvustab erinevate sotsiaalmajanduslike gruppide olemasolu ja tunnuseid. Õpilane mõistab sotsiaalse staatuse rolli ja selle tähtsust ühiskonnas. Õpilane on teadlik sotsiaalse mobiilsuse erinevatest väljendusvormidest ja võimalustest oma positsiooni parendamiseks.

Majandus. Majanduse mõõtmine ja sektoriteks jaotumine. Tootmistegurid ja nende mõju. Tarbimine.

Õpilane teab majanduse tsüklilisust ning majandusteaduse eesmärgi. Õpilane on kursis olulisemate majandusmõõdikutega ning nende kasutamisega. Õpilane mõistab majandussektorite erinevusi ning tootmistegurite rolli majanduses. Õpilane teadvustab tarbimise mõju ja tagajärgi majanduses.

Majandusteooriad. Põhialused, rakendamine ja eelised-puudused. Majanduspoliitika.

Õpilane tutvub olulisemate majandusteooriatega ning nende sisuga. Õpilane tajub nende positiivseid ja negatiivseid mõjusid. Õpilane majanduspoliitika peamisi tegevushoobasid ja eesmärgi.

Raha ja eelarvestamine. Säästmise, laenamise ja investeerimise põhialused.

	<p>Õpilane oskab eelarvestada ja teab kulude ja tulude tasakaalustamise põhimõtteid. Õpilane mõistab säästmise alused. Õpilane teadvustab laenamise võimalusi ja riske. Õpilane on tutvunud investeerimise algtõdedega.</p> <p>Töötamine. Tööturg ja selle osalised. Tööõiguse alused. Õpilane omab ülevaadet tööõigusest ja levinumatest praktikatest. Õpilane mõistab tööturul toimivaid protsesse ja töötuse mõju ühiskonnale ja indiviidile. Õpilane on kursis maksustamise põhimõtetega.</p> <p>Sotsiaalpoliitika eesmärgid ja tegevused. Sotsiaalpoliitika mudelid. Toetuste ja hüvede jaotamise põhimõtted ühiskonnas. Õpilane mõistab sotsiaalpoliitika tähtsust ja mõju ühiskonnas. Õpilane on tutvunud sotsiaalpoliitika rahastamis põhimõtetega. Õpilane teab erinevaid sotsiaalpoliitika realiseerimise mudeleid.</p> <p>Üleilmastumine. Globaalsed erinevused ja areng. Tarbimisühiskond ja selle mõjud. Õpilane mõistab globaalseid seoseid ja riikide vahelisi vastastikuseid mõjusid. Õpilane teadvustab globaalseid probleeme ja võimalikke lahendusi. Õpilane märkab oma tarbimisharjumusi ning suudab neid reguleerida.</p> <p>Mõisted ja teooriad: Valgekrae, sinikrae, klassiühiskond, kapital, alternatiivkulu, lisandväärtus, vahetarbimine, lõpptarbimine, aktsiis, dividend, sisemajanduse kogutoodang, rahvamajanduse kogutoodang, inflatsioon, deflatsioon, tulumaks, käibemaks, solidaarsusprintsip, kaasosalusprintsip, jooksev finantseerimine, eelfinantseerimine, tagatis, käendus, väärtpaberid, struktuurne tööpuudus, NEET noored, neokolonialism.</p>
Lõiming teiste õppeainete ja päriseluga	Ajalugu – õpilane teadvustab majanduse muutumist ajas ja selle põhjuseid. Eesti keel – õpilane arendab oma argumenteerimis- ja väljendusoskust. Elu infoühiskonnas – õpilane teadvustab meedia ja majanduse vastastikust mõju.
Akadeemilise aususe arendamine	Kursuse alguses tutvustatakse õpilastele Miina Härma Gümnaasiumi akadeemilise aususe juhendit. Selgitatakse ausa käitumise põhimõtteid ning ebaausa käitumise tagajärgi. Arutluse kirjutamise eel selgitatakse, mis on plagiaat. Esitluste ja

	arutluste puhul jälgitakse korrektset viitamist. Kursus lõpeb suulise või kirjaliku arvestusega.
Õppija profiili rakendamine	<p>Uuriv – õpilane uurib erinevaid Eestis tegutsevaid kogukondi ning oskab näha enda positsiooni neis.</p> <p>Teadmishimuline – õpilased väljendavad ja avardavad iseseisvate töödega oma silmaringi.</p> <p>Mõtlev – õpilased peavad analüüsima informatsiooni ning rakendama allikakriitikat.</p> <p>Suhtlev – õpilane peab koostööd kaasõpilastega kursust kokkuvõtva materjali läbitöötamisel.</p> <p>Põhimõttekindel – õpilane esitab oma tööd tähtaegselt ning ettenähtud viisil.</p> <p>Avatud meelega – õpilane tutvub erinevate majandusteooriatega ning mõistab nende eeliseid.</p> <p>Julge – Õpilane võtab pidevalt sõna ja avaldab arvamust käsitletavate teemade osas.</p> <p>Peegeldav – õpilane teadvustab oma teadmislünkasid ning võtab kasutusele meetmeid nende korrigeerimiseks.</p>
Õpioskuste arendamine	<p>Teeb järeldusi ja kokkuvõtteid – õpilane suudab analüüsida majandusprotsesse ning neid iseloomustada.</p> <p>Organiseerib infot failides, vihikutes jne. – õpilased rakendavad teadmiste talletamiseks ja kasutamiseks konspekteerimise võtteid.</p> <p>Suhtlus ja koostöö digikeskkonnas – Digitaalse identiteedi kaitsmine</p> <p>Õpilased kasutavad isiklikke kasutajakontosid tööde esitamisel ja tootmisel. Õpilastel ei ole lubatud logida arvutitesse sisse teiste isikute kasutajatunnustega ega jagada paroole.</p>
Õpitulemused	<p>Gümnaasiumi lõpetaja:</p> <ol style="list-style-type: none">1) tunneb nüüdisühiskonna kujunemise põhijooni, struktuuri, valdkondi ja korraldust, mõistab poliitika toimemehhanisme ning oskab ennast ühiskonna arenguga suhestada;2) tunneb ja väärtustab demokraatia põhimõtteid, inim- ja kodanikuõigusi; oskab kasutada Eesti

	<p>Vabariigi põhiseadust, rahvusvahelisi õigusnorme ja õigusakte; järgib seadusi ning toimib oma õiguste ja kohustuste järgi;</p> <p>3) iseloomustab riikidevahelise poliitilise, majandusliku ning kultuurilise suhtlemise põhimõtteid, nüüdismaailma põhiprobleeme ja arengutendentse, tunneb tähtsamaid rahvusvahelisi organisatsioone ning mõistab oma rolli maailmakodanikuna;</p> <p>7) seletab ja kasutab kontekstis ühiskonnaõpetuse olulisemaid mõisteid, saab aru õigustekstist ning sotsiaal-majanduslikust teabest; oskab leida vajalikku infot, seda kriitiliselt hinnata, süstematiseerida ja kasutada ning luua uut teavet, väärtustades ja arvestades autoriõiguste kaitset.</p>
Hindamine	Perioodi hinne kujuneb jooksvatest töödest, arutlustest, esitlustest ja kokkuvõtvast suulisest arvestusest.
Õppekäigud, külalisesinejad jms projektid,	Vabatahtlikud organisatsioonid, kogukonnad, Tartu Ülikool
Õppetöö diferentseerimine	Individuaalne õppekava koos eesmärkide seadmise ja reflektsooniga. Õppetöö rikastamine õppekäikude ja külalisesinejatega. Ühiskonnaõpetuseolümpiaad Vajadusel perioodi töö järele vastamine.
Õppematerjalid	Õpetaja koostatud töölehed ja materjalid. Kaasõpilaste koostatud esitlused.